

PERSPEKTIVA

Abduraimova Mazzamoy Abduqodir qizi

ADPI, bakalavr Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi yo‘nalishi talabasi

ANNOTATSIYA

Maqolani o‘ziga xosligi shundaki Perspektiva haqda, kelib chiqishi, tarixi haqda ma’lumot beradi.

Kalit so‘zi: Perspektiv, geometric, korinish, fazoviy shaklini, markaziy proyeksiyalash, prizma, paralelliped.

ABSTRACT

The uniqueness of the article is that it provides information about the perspective, its origin and history.

Key word: Perspective, geometric, appearance, spatial form, central projection, prism, parallelepiped.

Tevarak atrofimizni o‘rab turgan narsalar ongimizda doimo saqlab qolish uchun turli usullardan foydalanamiz. Bu usullardan eng samaralisi narsalarning tekislikda perspektiv tasvirini yasash hisoblanadi. Chunki narsaning perspektivasini yasashda uning geometric elementlari har tomonlama tahlil qilamiz.

Bunday amallardan keyin inson o‘zi ko‘rayotgan har bir narsani tahlil qilishga odatlanadi va esda saqlab qolish odati rivojlanadi.

Ko‘rinish orqali buyumning fazoviy shaklini idrok qilish imkoniyatini beruvchi eng yaxshi vosita markaziy proyeksiyalash usulida hosil qilingan kartina yoki chizma tekisligidagi perspektiv tasvir hisoblanadi.

Biz tevarak atrofimizdagi joylashgan narsalarning ko‘zimizga asl holidan boshqacharoq ko‘rinishi va bu holatning sabablari o‘rganish perspektiva fanining

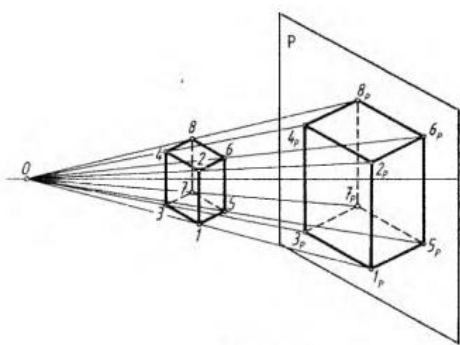
shakllanishiga sabab bo‘ladi. Misol uchun turli ko‘za va chelaklarning aylana qismlari umumiy vaziyatda ellips yoki to‘g‘ri chiziq holatida o‘zaro parallel bo‘lgan temiryo‘l relslari esa bizdan uzoqlashgan sari bir nuqtada uchrashgandek bo‘lib ko‘rinadi. Balandliklari bir xil bo‘lgan simyog‘ochlarning uzoqda joylashganlari boshidagilarga nisbatan kichik o‘lchamda ko‘rinadi. Bunday hodisalar biror qonuniyatga asoslanishini “Perspektiva” fani to‘la qonli yoritib beradi. Ona tabiatdagi narsalarning ko‘zimizga o‘z shakliga nisbatan biroz o‘zgarib ko‘rinishi rassomlarning yaratgan realistic asarlardagi chuqurlik fazosining ochib berilishi sabablari bir necha asarlardan beri o‘rganilib kelingan va perspektivasiga asos solingan.

Perspektiva fani tabiatdagi narsalarning ana shunday ko‘rinishi tekislik yoki biror sirt ustida tasvirlash usullarini o‘rganadi.

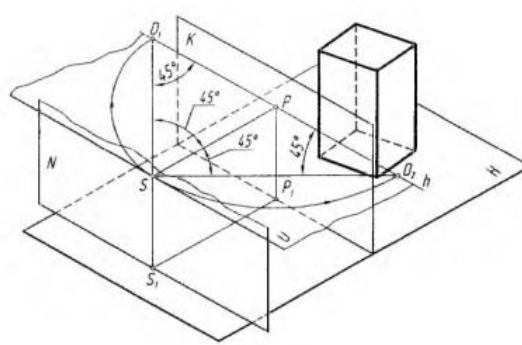
Perspektiva fransuzcha so‘z bo‘lib, la perspektiva – uzoqqa qarash, yunonchasiga esa perspicitor – oyna orqali to‘g‘ri va aniq ko‘rayapman degan ma‘noni anglatadi.

Narsalarning fazodagi holati va ularning shaklini qanday ko‘rsak, tekislikda huddi o‘shanday ko‘rinadigan qilib ilmiy asosda tasvirlashni o‘rgatadigan fan perspektiva fanidir.

Perspektiv tasvir qurishda «Chizma geometriya» fanida o‘rganamiz markaziy proyeksiyalash usuliga asoslaniladi (1-rasm).

1-rasm

2-rasm

Bu usulning mohiyati shundaki, fazodagi narsaning, masalan, gugurt qutisini soddalashtirib, uni parallelepipedga (prizmaga) almashtirib olingan ko‘rinishini O markaziy nuqta orqali biror P tekislikka proyeksiyalashda O nuqta bilan prizma uchlari $1, 2, 3, \dots$ nuqtalar tutashtiramiz. Shunda $01, 02, 03, \dots$ chiziqlar P tekislik bilan $1p, 2P, 3P, \dots$ nuqtalarda kesishib, prizmaning P tekislikdagi markaziy proyeksiyasini hosil qildi. (1-rasm).

Endi O nuqtani ko‘z, ya’ni ko‘rish nuqtasi S bilan, P tekislikni kartina tekisligi K bilan almashtirib, 2-rasmdagi holatga o‘tkazib, perspektiv tasvirlar yasashning geometrik apparati hosil qilinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI: (REFERENCES)

1. Rahmonov I. Perspektiva.
2. Valiyev A.N. Pespektiva.
3. Murodov Sh.K. va boshqalar. Chizma geometriya kursi.
4. Murodov Sh.K. va boshqalar. Chizma geometriya
5. Odilov P. Perspektiva..
6. Valiyev A.N. Pespektiva.
7. Valiyev A.N. Markaziy proyeksiyalashda pozitsion va metrik masalalar yechish.
8. Abdurahmonov A. va boshqalar. Pespektivada soyalar.
9. Abdurahmonov G '. Kompozitsiya.
- 10 . Барышников А.П. Перспектива.
- 11 . Макарова М.Н. Перспектива
- 12 . Соловьев И.А., Буланже Г.В., Шульга А.К. Черчение и перспектива.
13. Murodov Sh.K., Valiyev A.N. Ikkinchi tartibli sirtlarning yaqqol tasvirini yasashda analitik usuldan foydalanish. “Pedagogik ta’lim” jurnali .